

Louky nad Moravskými Budějovicemi nás přivítaly efektní červenou barvou

První část cyklotrasy vede po rovinaté cyklostezce údolím řeky Jihlavy

Hojivá Vysočina

text a foto Karel Kuchler

JSOU CYKLOTURISTICKÉ DESTINACE, KTERÉ SE RÁDY PYŠNÍ RŮZNÝMI PRVENSTVÍMI. MAJÍ NEJVYŠŠÍ KOPCE, NEJVÍCE RYBNÍKŮ, NEJZAJÍMAVĚJŠÍ SKÁLY, NEJPLACATĚJŠÍ ROVINY, NEJLEPŠÍ VÍNO A NEVÍM, CO JEŠTĚ. VYSOČINA JE TROCHU JINÁ. NA PRVNÍ POHLED NIČÍM NEOHROMÍ, ALE ZDEJŠÍ MALEBNÁ KRAJINA SE VÁM POMALU VPÍJÍ POD KŮŽI. A NEJLEPŠÍ NA TOM JE, ŽE ANI V NEJVĚTŠÍ SEZONĚ SE TU NEMUSÍTE PŘETLAČOVAT S DAVY NÁVŠTĚVNÍKŮ.

Kéž by bylo všeho tolik, jako je možností cykloturistiky na Vysočině! Za všechny zmíníme třeba oblíbené Žďárské vrchy na severu nebo Javořickou vrchovinu na jihu. My se tentokrát uvedeným magnetům vyhneme a vydáme se tak trochu „bokem“ po české části cyklotrasy číslo 26, která spojuje Jihlavu, Třebíč, Moravské Budějovice, Jemnici a končí až v rakouském městečku Raabs. Anotace trasy navnadí na téměř 140 km, z nichž je aktuálně zhruba třetina vedena po cyklostezkách a zbytek po polních a lesních cestách či klidných silničkách. Výško-

vý profil ukazuje rovinatý začátek, na nějž navazují kopečky a kopce, vždy ale s převýšením maximálně okolo 100 m. Cyklotrasa by tedy měla být shovívavá i k pohodově laděným jezdcům nebo dětem.

Do Jihlavy jsme se vydali na pozvání od organizace Vysočina Tourism, která nám zajistila jako průvodce pana Stanislava Balíka. Standa na Vysočině zodpovídá mimo jiné i za cykloturistické značení, nemuseli jsme se proto bát, že bychom minulí nějakou zajímavost, nebo snad dokonce zabloudili. Mimochodem, byl to

právě on, kdo trasu před otevřením v roce 2010 značil jako první. „Nestíhalo se, a tak jsem den před zahájením provozu stříkal šipky sprejem na silnici,“ vzpomíná na partyzánskou práci. „Až později trasu proznačila firma známými žlutými cedulkami, o které se teď starám. Ale i po těch letech jsou v některých místech původní šipky vidět.“

Zaparkovat a pryč!

V Jihlavě mají katakomby, aquapark, zoo, ošklivý barák uprostřed hezkého náměstí

Vinařské centrum Sádek představuje v Kraji Vysočina raritu. Nám posloužilo k příjemnému občerstvení.

Vysočinou na kole s mobilní aplikací

Šikovná aplikace s názvem Cyklovýlety po Vysočině nabízí čtyřicet tipů na výlety z celého regionu. Ty přehledně dělí podle okresů, popisuje trasy, jejich povrch i náročnost, udává vzdálenost, doporučuje vhodný typ kola, ale najdete v ní i kontakty na turistická informační centra. Každý výlet je zakreslený v mapě, kde se díky turistické vrstvě dozvíte další informace o zajímavostech v okolí místa, kde se pohybujete. Praktická aplikace je ke stažení pro platformu Android i iOS, její vyhledání vám usnadní přiložené QR kódy.

Ke zřícenině hradu Rokštejn přejedete přes kopec do vedlejšího údolí říčky Brtnice. Ale výšlap stojí za to!

a taky tam vaří pivo značky Ježek. Snad se nebudou Jihlavští zlobit za tu trochu stručnosti a nadsázky, my ale nemáme na víc čas. Podávám si se Standou ruku a už vyrážíme z náměstí na slibovanou „šestadvacítka“. První den bychom po této cyklotrase chtěli dojet do Třebíče, druhý do Jemnice. Posledních dvacet kilometrů do Rakouska z časových důvodů vyneseme. Každý si ale samozřejmě může zvolit svůj vlastní rytmus putování.

Oficiální začátek trasy je nedaleko náměstí u základního kamene v ulici Křižkova, odtud vyrážíme po značkách podél Jihlávky. Standa mě upozorňuje na zoologickou zahradu na druhé straně řeky, pak projíždíme přes areál letního kina, kolem atletického stadionu a už dáváme městu pomalu vale. Ne tak ale jeho obyvatelům. Následující úsek, nyní už podél řeky Jihlavy, totiž patří mezi oblíbené výletní trasy místních. Je to jediná rovina široko daleko, stezka tu vede mimo provoz a většinou také po kvalitním asfaltu. Potkáváme první cyklisty, pár jezdců na bruslích i několik pěších, ale celkově je tu na sobotní dopoledne překvapivý klid. Užíváme si pohledy na stříbrnou hladinu řeky, rozkvetlé louky i strmé svahy údolí. Rovinatá „promenáda“ končí v Lukách nad Jihlavou po necelých dvaceti kilometrech. Jihlavané sem jezdí kvůli občerstvení v cyklistické hospůdce Kolnička, kvůli udržovanému koupališti, ale třeba i kvůli pěknému pumptracku určenému ke zlepšování cyklistických dovedností dětí. Luka nad Jihlavou jsou výletní cíl se vším všudy.

Nešvindlovat!

„Do tohoto kopce už se lidi moc nehrnou. Buď to v Lukách otočí, nebo pokračují po frekventovanější silnici podél vody,“ směje se Standa, když nás trasa navede do prvního stoupání nad obec Bítovčice. Je to ale jen takové bezvýznamné zhoupnutí, za chvíli jsme totiž zpátky u vody a pokračujeme dál po proudu Jihlavy. Podruhé už opustíme údolí řeky na delší dobu. Vydrápeme se do obce Přímělkov a krásným sjezdem sklesáme ke zřícenině hradu Rokštejn. Kdo má rád historii, počte si zajímavosti na informačních tabulích, kdo preferuje přírodu, může si vychutnat zase trochu jiný ráz údolí říčky Brtnice. Celá zajižka k Rokštejnu je v podstatě volitelná, protože když zůstanete na červené turistické značce v údolí Jihlavy, dojedete stejně jako my do obce Bransouze. Ale radíme vám dobře, nenechte se o Rokštejn ošidit!

Odměnu za dosud absolvovanou trasu si vybíráme v Bransouzích ve stánku na koupališti. A menší občerstvení není špatný nápad, protože nás čeká zase stoupání od řeky, tentokrát na levém břehu. Zatím mám ale pocit, že každé šlápnutí proti vrstevnicím je na trase č. 26 kompenzováno báječným sjezdařským zážitkem. I tohle zapocení nám vynahrazuje rychlý rovný sjezdík po loukách kolem usedlosti Leština.

Během jízdy mi Standa prozrazuje i nějaké „drby“ ze zákulisí trasování a značení „šestadvacítka“. Je zajímavé, co všechno má na podobu trasy vliv a jak složitá jednání se často vedou s majiteli pozemků. Člo-

věk pak snadno pochopí, že občasná nedokonalost není naschválně projektantů, ale že to bývá nejlepší možný kompromis. Třeba právě úsek vedoucí po pěkné pěšince za Kratochvílovým mlýnem, opět už na břehu Jihlavy. Nebylo by na něm nic zvláštního, kdyby mu nepředcházela nová „luxusní“ most. Mělo se asfaltovat i za mostem, ale prostě se nezadařilo. Naštěstí pár set metrů po hliněné pěšince žádnému cyklistovi ještě neublížilo. Je to spíš příjemné zpestření.

Chvilky pro architekturu

Cyklotrasa nás přivádí do Přibyslavic, kde zařazujeme první kulturně motivovanou zastávku. Standa mi ukazuje místní kostel, přesněji dva kostely v jednom. Původní románský kostelík svatě Anny z poloviny 12. století byl vyzdoben obrazem Panny Marie, který prý na rozdíl od ostatních obrazů zázračně přetrval všechny nástrahy počasí i rozmarných správců. Na počest tohoto zázraku byla v 18. století na zed' s obrazem z druhé strany „přilepena“ poutní kaple a posléze tu byl postaven i celý honosný kostel. Nahlédnutí do nitra obou staveb překvapí svým kontrastem.

Kulturu svého druhu jsou i venkovské hospody a jedna obzvláště stylová se nachází v obci Sokolů jen o pár kilometrů dále po toku Jihlavy. Charismatický výčepník nám servíruje pozdní oběd a jsme připraveni dorazit zbývající nevelikou vzdáleností do Třebíče.

Tady si pochopitelně nenecháme ujít krátkou návštěvu židovské čtvrti a baziliky

svatého Prokopa, které město v roce 2003 vyneslo zápisem na listinu světového dědictví UNESCO. Ale další informace už po nás nechtějte. Rádi vám je poskytnou na „ičku“ v Národním domě, které se dokonce chlubí certifikací v projektu Cyklistické vítání.

Přes kopec do rovin

Třebíč opouštíme sevřeným Libušiným údolím, projíždíme pod nechvalně známým mostem sebevrahů a uděláme si krátkou zastávku do městské části Borovina, kde se nacházejí staré haly bývalé továrny na výrobu obuvi. Většina budov z červených neomítnutých cihel je dnes překvapivě opět v dobrém stavu. Mimo jiné tu sídlí i ekotechnické centrum Alternátor, které zmiňujeme v samostatném boxu.

Ale zpátky do sedel, čeká nás totiž výjezd na Pekelný kopec! Obavy z náročného krpálu jsou však opět liché, jsme na Vysočině, nikoli v Krkonoších. Pro cestu nahoru nevyužíváme trasu 26, ale speciálně značenou místní stezku, po které celkem bezbolestně dosahujeme kóty 570 m n. m. Nahore stojí volně přístupná rozhledna skýtařící ničím nerušený panoramatický výhled do širokého okolí. A protože se jedná o jedinou rozhlednu na naší trase, považují za svou povinnost vyběhnout nahoru a udělat si fotku dole ležící Třebíče i dole ležícího Standy.

Jestli se mi zdálo stoupání k rozhledně komfortní, odbočka na další pozoruhodné místo už opravdu trochu tahá za nohy.

Architektonických zajímavostí je na trase celá řada, vybíráme tedy jen namátkou: kostel Narození Panny Marie v Přibyslavicích, zámek v Třebíči a v Jemnici a rozhledna na Pekelném kopci

Tipy na zážitky na trase a v jejím okolí

Zoologická zahrada Jihlava

Zoo Jihlava se nachází v malebném údolí řeky Jihlávky, v bezprostřední blízkosti centra města. Je rozdělena do pěti kontinentů, které můžete navštívit během jediného dne. Cestou napříč kontinenty je k vidění více než 200 druhů exotických zvířat včetně řady druhů ohrožených vyhoubením. Putování můžete zakončit v africké vesnici Matongo. Děti určitě nepřehlédnou rozlehlé hřiště s mnoha herními prvky pro všechny věkové kategorie, kterému dominuje suchozemský tobogán.

www.zoojihlava.cz

Vodní ráj Jihlava

Vodní ráj Jihlava je největším aquaparkem na Vysočině. Najdete zde čtyři bazény s ohříváním vodou – velký rekreační bazén s vodními atrakcemi ke koupání, 25metrový plavecký bazén s pěti drahami určený pro rekreační plavání, zábavný dětský bazén s vodním hradem a brouzdaliště sloužící ke koupání nejmenších dětí. Součástí venkovního areálu aquaparku je 9000 m² travnaté plochy ke slunění a odpočinku. Ve venkovní části aquaparku je zajištěn bezbariérový přístup.

www.vodniraj.cz

Alternátor

Ekotechnické centrum Třebíč

Jediné science-centrum na Vysočině se ve svých expozicích zaměřuje zejména na výrobu energie, a to hlavně z biomasy. Jeho chloubou je unikátní projekční koule Science on a Sphere, na níž zobrazuje data dodávaná například agenturou NASA. Alternátor v letní sezoně provozuje také půjčovnu elektrokol a elektroskútrů.

www.alternator.cz

Výletní vlak na trati Moravské Budějovice – Jemnice

Na trati mezi Jemnicí a Moravskými Budějovicemi se můžete každou sobotu a neděli „od Velikonoc po Dušičky“ 3x denně svěřit motorovým vlakem. O letních prázdninách v červenci a srpnu tyto tři páry doplní ještě jeden pár vyhlídkového vlaku, který kromě občerstvení nabízí nevšední zážitek z jízdy otevřenými vozy malebnou krajinou jihozápadní Moravy. Vlaky jsou vypravovány z Jemnice na přestupní uzly v Moravských Budějovicích na 8.00, 12.00, 16.00 a v období letních prázdnin i na 18.00 hodin. Na objednávku je též možno vypravit zvláštní vlak. Dopravují se i kočárky a kola. V případě zájmu doporučujeme, aby se větší skupiny cyklistů ohlásily den předem na kontaktech uvedených na webu www.svd-jzm.cz, kde najdete také podrobné jízdní řády.

Alsopň to netrvá dlouho a jsme na Sádku. Toto místo je zajímavé svým zámek, který poté, co dosloužil jako základní škola, skončil v soukromých rukou, a také vinařstvím, široko daleko jediným. Při posezení na prosluněné terase nad pětihektarovým vinohradem máte pocit, jako byste byli někde u Mikulova. Ne, tomuhle se nedá odolat. I když jsme tu původně stavět nechtěli, sedáme ke stolu a oslovujeme obsluhu s kacířskou pivní objednávkou. Ježek začí

ná v těchto končinách předávat nadvládu Dalešicím, ale stěžovat si nemůžeme.

Za Sádkem se nemění jen obsah nápojových lístků, ale také příroda nabývá trochu jiného charakteru. Následující asi dvacetikilometrový úsek vedoucí přes barokním zámek vyhlášené Jaroměřice nad Rokytnou až do Moravských Budějovic je zcela bez lesů a zdejší zemědělská krajina se velmi decentně a fotogenicky vlní. Utkvěla mi především část za Jaroměřicemi, která vede

Boží muka v polích za Jaroměřicemi nad Rokytnou. Pojedete-li tudy vpoledvečer, atmosféra místa vás přinutí zastavit.

opět po oddělené cyklostezce protínající nekonečná pole. Boží muka a pár osamocněných stromů parádně dokreslují atmosféru naprosto odlišnou od putování údolím řeky Jihlavy.

Splacený dluh

Z Moravských Budějovic nás čeká poslední úsek do městečka Jemnice. Tam se opravdu těším, protože jsem tudy několikrát projížděl, ale nikdy jsem si nenašel čas vyjet nahoru na náměstí. Donedávna jsem dokonce ani nevěděl, že zde mají něco jiného než křižovatku s benzínkou. Dneska hodlám tuto ostudu napravit.

Z Budějovic vyrážíme kolem koupaliště, podjedeme obchvat a za chvíli se zase zanoříme pro změnu do lesa. Mineme lesní rybník Hrachovec, lákající čistou vodou k osvěžení, uijeme si pár set metrů nové lesní cesty a už na nás čekají klidné vesničky Budkov a Lomy. O druhou jmenovanou obec se ale jen otfeme a zase zmizíme v lese, za nímž už je možné vyušit Jemnici.

Na dohled od městečka mi ale Standa přichystal ještě jedno překvapení, hrobku rodu Pallavicini. Neoklasicistní stavba, v níž našlo odpočinek šest příslušníků šlechtického rodu vlastního jemnický zámek, během druhé poloviny 20. století zchátrala, stala se cílem zlodějů, dokonce i sarkofágy mrtvých byly poškozeny. Přesto si zarůstající místo zachovalo vznešenost a jedinečnou atmosféru.

Od hrobky už je to do Jemnice, co by kamenem dohodil. Na náměstí se Standou přemýšlíme, jestli se nejdříve porozhlédnout po městě a pak symbolicky ukončit výlet, nebo to udělat naopak. V každém případě zajímavostí tu mají hodně a navíc v koncentrované podobě, čili na malém prostoru. Největším tahákem je opevnění, kostel sv. Jakuba s údajně nejstarší dochovanou věží na Moravě, farní kostel sv. Víta, zámek nebo židovské město...

Nemáte dost?

My v Jemnici končíme, ale kdybychom měli více času, klidně bychom si mohli minimálně den či dva přidat. První možnost je pokračovat po trase číslo 26 až do cílového Raabsu s magickou dominantou velkého hradu. Zbývá vám už jen něco přes dvacet kilometrů a můžete si „šestadvacítku“ v deničku odškrtnout jako kompletní. Kdybyste ale chtěli ze šestadvacítky odbočit, můžeme doporučit přinejmenším dva směry. V dosahu leží buď malebná historická městečka Dačice a Telč, nebo je možné zamířit směrem na Slavonice, Landštejn a do nekonečných lesů České Kanady. První varianta potěší vyznavače kultury a historie, druhá spíš milovníky klidu a přírody.

Ať už patříte do jakékoli skupiny, návštěvu Vysočiny si nenechte ujít. A naplánujte

Lesní rybník Nový Hrachovec láká k osvěžení kousek za Moravskými Budějovicemi

Vysočina Tourism, p. o.

Vysocina Tourism

Vysocina Tourism, příspěvková organizace
Na Stoupách 144/3, 586 01 Jihlava
e-mail: info@vysocinatourism.cz

Další zajímavé informace o regionu získáte na webových stránkách www.region-vysocina.cz a www.vysocina100let.cz nebo v informačních centrech na trase.

Turistická informační centra

TIC Jihlava – radnice
Masarykovo náměstí 96/2, Jihlava 586 01
tel.: +420 565 591 847
email: tic@jihlava-city.cz, www.visitjihlava.eu

TIC Národní dům Třebíč
Karlovo náměstí 47, Třebíč 674 01
tel.: +420 568 610 021, +420 775 707 503
email: info@mkstrebic.cz, www.visittrebic.eu

TIC Jaroměřice nad Rokytnou – Špitál
F. V. Mičí 726, Jaroměřice nad Rokytnou 675 51
tel.: +420 775 547 522
email: mks@jaromericenr.cz, www.jaromericenr.cz

TIC Moravské Budějovice
Náměstí Míru 25 (podnikatelský inkubátor)
Moravské Budějovice 676 02
tel.: +420 603 207 511
email: tic@besedamb.cz, www.infomb.cz

TIC Jemnice
Husova 2, Jemnice 675 31, tel.: +420 721 508 737
email: tic@mesto-jemnice.cz, www.tic.jemnice.cz

si ji tak dlouhou, aby dokázala zhojit vaše všedním shonem pocuchané nervy. To totiž umí ze všeho nejlépe.